

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Bohuslava Hnízdila a soudkyň JUDr. Milady Tomkové a JUDr. Kateřiny Šimáčkové v právní věci žalobce: **A. Ž.**, proti žalovanému: **Ministerstvo spravedlnosti**, se sídlem Vyšehradská 16, Praha 2, o žalobě na ochranu proti nečinnosti ministra spravedlnosti, o žádosti žalobce o osvobození od soudních poplatků, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 9. 11. 2011, č. j. 11 A 325/2011 - 5,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Dosavadní průběh řízení

[1] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížností podanou dne 22. 11. 2011 napadá výše uvedené usnesení Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“) ze dne 9. 11. 2011, kterým byla zamítnuta jeho žádost o osvobození od soudních poplatků.

[2] Stěžovatel se dále u městského soudu domáhal ochrany proti nečinnosti ministra spravedlnosti, která dle stěžovatele spočívá v tom, že žalovaný nerozhodl o podnětu stěžovatele ze dne 8. 9. 2011 k podání návrhu na zahájení kárného řízení s vrchním státním zástupcem JUDr. V. R.

[3] Městský soud ve svém usnesení odkazuje na § 79 až § 81 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Dle jeho výkladu z ust. § 79 odst. 1 s. ř. s. plyne žalobci možnost domáhat se u soudu žalobou na ochranu proti

nečinnosti uložení povinnosti správnímu orgánu na vydání rozhodnutí ve věci samé nebo osvědčení. Podání učiněné stěžovatelem dne 8. 9. 2011 je pouze podnětem, na jehož základě nebylo zahájeno žádné řízení. Podle městského soudu je dále zcela nepochybně zřejmé, že tento podnět nemůže být vyřízen vydáním rozhodnutí nebo osvědčení, právě proto, že ve věci samé žádné řízení nebylo zahájeno, proto pak ani soudem nemůže být žalovanému tato povinnost uložena. Z důvodů výše zmíněných žaloba zjevně nemůže být úspěšná.

[4] Protože žaloba zjevně nemůže být úspěšná, byla naplněna podmínka ust. § 36 odst. 3 s. ř. s., podle které soud žádost o osvobození od soudních poplatků zamítne v případě, že návrh zjevně nemůže být úspěšný. Městský soud proto žádosti žalobce o osvobození od soudních poplatků nevyhověl, aniž by blíže zkoumal dostatečnost jeho finančních prostředků.

II. Kasační stížnost

[5] Stěžovatel označuje jako důvody kasační stížnosti skutečnosti uvedené v ust. § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb. s. ř. s., tj. nezákonnost napadeného soudního rozhodnutí spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Upozorňuje na skutečnost, že sporná nečinnost ministra spravedlnosti JUDr. Pospíšila je systémovým krytím trestné činnosti orgánů moci výkonné. Dále stěžovatel upozorňuje na analogii s řízením vedeným u městského soudu pod sp. zn. 7 A 267/2011 (*pozn. NSS* – Nejvyšší správní soud rozhodoval o kasační stížnosti v této věci pod sp. zn. 9 Ans 11/2011). Zásadní rozdíl přitom spatřuje stěžovatel v tom, že v nyní posuzovaném případě již nebyla opomenuta žádost o vyrozumění o vyřízení podnětu dle § 42 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu. V kasační stížnosti stěžovatel dále uvádí, že takový výkon státní moci je v rozporu s čl. 2 odst. 3, a zároveň čl. 6 odst. 1, Ústavy ČR. Závěrem stěžovatel navrhl zrušení kasační stížností napadeného usnesení městského soudu.

III. Posouzení kasační stížnosti Nejvyšším správním soudem

[6] Kasační stížnost je podle ust. § 102 a následujících s. ř. s. přípustná a podle jejího obsahu jsou v ní uplatněny důvody dle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., tj. nezákonnost napadeného soudního rozhodnutí spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Rozsahem a důvody kasační stížnosti je Nejvyšší správní soud podle ust. § 109 odst. 2 a 3 vázán. Nejvyšší správní soud na tomto místě dále podotýká, že vzhledem k povaze rozhodnutí, proti němuž směřuje kasační stížnost, netrval v souladu se svou dosavadní judikaturou na zaplacení soudního poplatku ani na povinném zastoupení advokátem, neboť trvání jak na podmínce uhrazení soudního poplatku, tak na podmínce povinného zastoupení by znamenalo jen další řetězení téhož problému, srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 10. 2007, č. j. 1 Afs 65/2007 - 37, dostupný na www.nssoud.cz.

[7] Zdejší soud při posuzování kasační stížnosti vychází z ust. § 36 odst. 3 s. ř. s., podle kterého účastník řízení, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu osvobozen od soudních poplatků. Výchozí podmínkou pro osvobození od soudních poplatků je dle § 36 odst. 3, věty druhé, s. ř. s., závěr soudu, že návrh stěžovatele není zjevně neúspěšný.

[8] Přiznané osvobození od soudních poplatků je zároveň výchozím předpokladem pro ustanovení zástupce podle § 35 odst. 8 s. ř. s. Předseda senátu může ustanovit stěžovateli, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to třeba k ochraně jeho práv, na jeho návrh usnesením zástupce, jímž může být i advokát. Splnění či nesplnění podmínek pro osvobození od soudních poplatků tak přímo podmiňuje právo účastníka řízení na bezplatné zastoupení. Dospěje-li soud k závěru, že návrh (ve věci samé) zjevně nemůže být úspěšný, žádost o osvobození od soudních poplatků stejně tak jako žádost o ustanovení zástupce zamítne.

[9] Vzhledem k tomu, že s. ř. s. nepodává legální definici pojmu „zjevně neúspěšný“, vykládá judikatura Nejvyššího správního soudu tento pojem například v rozsudku ze dne 24. 3. 2006, č. j. 4 Ads 19/2005 - 10, dostupném na www.nssoud.cz, v němž se zdejší soud vyslovil, že zjevná neúspěšnost návrhu by měla být zjistitelná bez pochyb, měla by být nesporná a naprosto jednoznačná bez toho, aby bylo prováděno dokazování.

[10] Podle ust. § 79 odst. 1 s. ř. s. se ten, kdo bezvýsledně vyčerpal prostředky, které procesní předpis platný pro řízení u správního orgánu stanoví k jeho ochraně proti nečinnosti správního orgánu, může žalobou domáhat, aby soud uložil správnímu orgánu povinnost vydat rozhodnutí ve věci samé nebo osvědčení. Požadavek na vydání rozhodnutí nebo osvědčení může být uplatňován pouze v takovém případě, pokud hmotné právo zakládá subjektivní nárok žalobce na vydání rozhodnutí ve věci samé či osvědčení. Toto právo je zakládáno pouze v případě zahájení řízení. Stěžovatelovo podání ze dne 8. 9. 2011 je však pouze podnětem, na jehož základě není žádné řízení zahájeno, tudíž žádné rozhodnutí ani osvědčení nemůže být vydáno.

[11] Hlavní význam existence institutu soudní ochrany proti nečinnosti spočívá dle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 10. 2011, č. j. 9 Ans 11/2011 - 21, dostupného na www.nssoud.cz, především ve skutečnosti, že po bezvýsledném vyčerpání prostředků ve správním řízení je ochrana poskytována především z toho důvodu, aby účastník řízení, jehož práva a povinnosti mohou být tímto řízením a jeho výsledkem dotčena, nesetrvával ve stavu právní nejistoty za situace, kdy již příslušné úkony směřující ke změně jeho právního postavení byly jím samým nebo příslušným správním orgánem učiněny a kdy tedy již pouze zbývá vydat ono správní rozhodnutí, proti němuž by se pak mohl případně bránit správní žalobou.

[12] Řízení o kárné odpovědnosti státních zástupců dle ust. § 8 odst. 5 zákona č. 7/2002 Sb., o řízení ve věcech soudců státních zástupců a soudních exekutorů, ve znění pozdějších předpisů není možno zahájit na návrh fyzické nebo právnické osoby, ale pouze osob příslušných, mezi které patří také ministr spravedlnosti dle ust. § 8 odst. 5 písm. a) zákona č. 7/2002 Sb.

[13] Návrh na zahájení řízení o kárné odpovědnosti státního zástupce podává ministr spravedlnosti na základě vlastního úředního šetření, nebo na základě jemu doručených podnětů ze strany fyzických nebo právnických osob. Posouzení těchto podnětů závisí pouze a bezvýhradně na volném posouzení ministra spravedlnosti a jeho vlastní hodnotící činnosti. Stěžovatel tudíž nemá žádný právní nárok na to, aby jeho podnětu bylo

vyhověno a kárné řízení bylo zahájeno. Podnět stěžovatele lze tedy chápat toliko jako sdělení rozhodných skutečností, nikoliv jako návrh na zahájení správního řízení - srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 10. 2011, č. j. 9 Ans 11/2011 - 21, a rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 6. 2007, č. j. 4 Ans 10/2006 - 59, oba dostupné na www.nssoud.cz.

[14] Pokud jde o námitku stěžovatele proti analogii s řízením vedeným u městského soudu pod sp. zn. 7 A 267/2011 (u Nejvyššího správního soudu vedeným pod sp. zn. 9 Ans 11/2011), zásadní rozdíl spatřuje stěžovatel v tom, že v současném řízení na rozdíl od toho minulého jeho nynější podnět obsahoval jeho žádost o sdělení správního orgánu ve smyslu ust. § 42 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu. Zdejší soud konstatuje, že ve výše zmíněné věci stěžovateli nebylo vytknuto pochybení spočívající v nepožádání o sdělení správního orgánu ve smyslu ust. § 42 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu. Navíc ani fakt, že stěžovatel ve svém podnětu požádal o sdělení podle § 42 správního řádu nic nemění na tom, že jeho podnět je třeba chápat jako sdělení rozhodných skutečností (jak již bylo uvedeno výše) a nikoliv jako návrh na zahájení správního řízení, resp. návrh na zahájení řízení o žádosti ve smyslu § 44 správního řádu.

[15] Nejvyšší správní soud se proto ztotožňuje s odůvodněním usnesení městského soudu, že žaloba nemůže být zjevně úspěšná, a tudíž žádost stěžovatele o osvobození od soudních poplatků byla zamítnuta v souladu se zákonem. Přesto, že si je zdejší soud vědom, že odmítnutím osvobození od soudních poplatků může dojít k vážnému omezení práva účastníka na soudní ochranu dle čl. 6 odst. 1 Ústavy ČR (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 11. 2011 č. j. 4 Ans 10/2006 - 59, dostupný na www.nssoud.cz), zároveň zdůrazňuje, že výhoda spočívající v osvobození od soudních poplatků může být účastníku poskytnuta pouze při současném naplnění veškerých zákonem stanovených předpokladů, které zjevně v projednávané věci naplněny nebyly.

[16] Na základě výše uvedených skutečností tak Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že městský soud posoudil nesplnění podmínek pro osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce stěžovateli v souladu se zákonem. Protože v řízení nebyly shledány ani jiné nedostatky, ke kterým dle § 109 odst. 3 s. ř. s. Nejvyšší správní soud přihlíží z úřední povinnosti, kasační stížnost v souladu s § 110 odst. 1, větou poslední, s. ř. s. zamítl.

IV. Náklady řízení

[17] Výrok o náhradě nákladů řízení je odůvodněn ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterého stěžovatel, který neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení ze zákona a žalovanému správnímu orgánu žádné náklady řízení nevznikly.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 16. února 2012

JUDr. Bohuslav Hnízdil
předseda senátu